Малярія

Всесвітній день боротьби проти малярії відзначається щорічно 25 квітня починаючи з 2008 року. У травні 2007 року на 60-й сесії ВООЗ він був встановлений спільно з Всесвітньою асамблеєю з охорони здоров'я і Всесвітньою Організацією Охорони Здоров'я.

Цей пам'ятний день був встановлений на додаток до дня, який відзначається з 25 квітня 2001 року і має назву «День боротьби проти малярії в Африці».

Мета проведення Міжнародного дня боротьби проти малярії - роз'яснення того, що малярія виліковна, пояснення громадськості необхідності профілактичних заходів, залучення уваги як експертів, так і науково-дослідних і навчальних інститутів, компаній та фондів до пошуку варіантів розв'язання цієї проблеми.

За даними ВООЗ, малярія продовжує загрожувати 40% населення світу. Щорічно малярією захворює більш 500 мільйонів чоловік, а більш одного мільйона чоловік помирає від цієї хвороби. Найважчий тягар малярії лежить на країнах Африки на південь від Сахари, але хвороба також вражає людей в Азії, Латинській Америці, Близькому Сході і навіть у деяких частинах Європи.

Особливості захворювання

«Болотна лихоманка» – саме так раніше називали малярію. Специфічна назва пов'язана з тим, що хвороба зустрічається переважно в реґіонах з жаркими погодними умовами, де простежується надмірна вологість. Саме ці умови вважаються ідеальними для життєдіяльності паразита, переносника інфекції – самки комара роду Anopheles.

Малярія у дорослих

Україна виступає регіоном, вільним від малярії, хоча періодично і відзначаються рідкісні випадки захворюваності серед населення. У дорослих центральним симптомом малярії виступає лихоманка, яка протікає циклічно і має кілька фаз своєї течії. Турбує також головний біль, ломота в суглобах, підвищення температури тіла, розлади сечовипускання, дисфункція серця і судин. Можуть з'явитися висипання, безсоння на тлі нервового розладу.

Малярія у дітей

Захворювання у дітей часто призводить до летального результату. Імунітет у цьому віці недосконалий, а шкірні покриви більш тонкі, що полегшує процес зараження паразитами від самок комарів. Малярія за своїми симптомами у дітей може бути різною, причому клінічна картина буде залежати і від рівня імунного захисту дитини, і від її віку. Серед основних ознак малярії можна відзначити: лихоманку, порушення роботи шлунку і кишечника, висипання на тілі, судоми і анемію. Якщо малярія вроджена, то дитина народжується переважно раніше терміну, із заниженим показником маси тіла, іноді з явними аномаліями розвитку органів і зниженим тонусом м'язів.

Як передається малярія

Заражається людина малярією переважно через укус інфікованого комара роду Anopheles. Але хвороба не завжди поширюється таким чином. Існують також шляхи зараження при кров'яних переливаннях, а також трансплацентарний спосіб (паразит проникає з організму зараженої вагітної жінки в організм плода через плаценту).

Ознаки малярії

Симптоматика цього паразитарного захворювання специфічна. Простежується і лихоманка, і суглобові болі, і анемія, і позиви до блювоти, і головні болі. Також лікарі відзначають у хворих збільшення деяких внутрішніх органів, зокрема селезінки, а також жовтяницю, яка пов'язана з руйнуванням гемоглобіну та еритроцитів.

Найчастіше ознаки малярії виражені яскраво. Перебіг захворювання переважно важкий, хоча він багато в чому залежить від імунітету людини і наявності у нього супутніх хвороб, що протікають в хронічній формі. Ознаки малярії особливо виражені у дітей дошкільного віку та жінок, які перебувають у періоді виношування плоду. Лихоманка найчастіше турбує циклічно. Початковий озноб змінюється жаром. Шкірні покриви стають сухими і набувають червонуватого відтінку. Далі жар переходить в стадію посиленого потовиділення. Хворий відчуває незначне полегшення. Анемія може візуально не простежуватися, хоча за результатами лабораторних тестів гемоглобін понижений. Далі шкіра стає жовтою через зростання показника білірубіну в крові. Турбують суглобові болі. Заражений малярією скаржиться на нудоту, блювоту, болі в голові, сонливість, занепад сил. У тому випадку якщо захворювання дало ускладнення, з'являються додаткові симптоми. Це може бути кровотеча обширного або локального типу в матці, легенях, кишечнику, нирках і т. д. Також виділяють фіолетово-синій, червоний і рожевий висипи, які з'являються нерівномірно на різних частинах тіла у вигляді плям. При ускладненнях не виключені судоми, затримка сечі, поліорганна недостатність і гемоглобінурійна лихоманка. Хворий може втрачати свідомість на тлі утвореної малярійної коми. Що стосується механізму появи такої ознаки малярії, можна виділити тромбоз судин, велику поразку головного мозку паразитами.

Лікування малярії

Терапія повинна бути комплексною і тільки під суворим керівництвом інфекціоніста в умовах стаціонару. Серед терапевтичних цілей потрібно відзначити: ліквідацію паразитів з організму хворого, попередження розвитку ускладнень, профілактику рецидивів.

Що стосується видів лікування, то вони повинні бути не тільки симптоматичними, але і направленими проти паразита-збудника, тобто етіотропним. В період лікування малярії грає важливу роль і догляд за пацієнтом.

Основні ліки від малярії; Лікування при малярії призначаються строго в індивідуальному порядку, причому враховується вид захворювання і факт наявності або відсутності ускладнень. Призначити ліки від малярії може тільки компетентний лікар. Самолікування неприпустиме.

Догляд за хворою людиною

Людина, яка хворіє на малярію, потребує постійного і максимально ретельного, правильного догляду. Тільки таким чином можна полегшити стан хворого, зменшити інтенсивність хворобливих відчуттів, які відчуває інфікована людина під час кожного нападу лихоманки. Коли починається озноб, хворого необхідно укутати, прикласти до ніг грілку. У період жару хворого слід розкрити, грілки забрати, однак стежити за тим, щоб не було протягів. Важливо не допустити переохолодження. При головних болях дозволяється покласти на голову щось холодне. Коли пройде період потовиділення, треба відразу змінити натільну і постільну білизну, а потім дати людині спокійно відпочити. Важливо проводити профілактичні заходи в приміщенні, в якому перебуває хворий. До них відносяться не тільки провітрювання, а й запобігання проникненню комарів, щоб малярія не змогла поширитися на інших людей. Необхідно забезпечити хворому правильне харчування і рясне пиття. Причому дієтичний стіл прописаний тільки під час нападів, а між ними людина може харчуватися звичайним чином і не забувати пити багато рідини.

Профілактика малярії

Профілактичних заходів проти малярії важливо дотримуватися тим людям, які постійно або тимчасово перебувають в ендемічних по захворюванню країнах. Тому перед тим, як відправитися в неблагополучний по малярії регіон, слід завчасно підготуватися, і підійти до цього питання дуже серйозно. ***Маленьким дітям до чотирирічного віку, вагітним та ВІЛ-інфікованим в небезпечні з точки зору захворюваності на малярію країни виїжджати***

настійно не рекомендується. Перед подорожжю бажано відвідати посольство країни призначення, щоб отримати вичерпні відомості про поточну епідемічну ситуацію та проконсультуватися з приводу способів профілактики малярії, ефективних і актуальних для конкретного регіону.

Основним способом запобігти захворюванню є ефективний захист від укусів малярійних комарів. Зрозуміло, забезпечити такий захист на всі сто відсотків неможливо, проте подібна профілактика малярії значно знизить ймовірність захворіти.

Засобами захисту є:

Сітки протимоскітні, що встановлюються у віконних і дверних отворах. Мережеві завіси, що ретельно заправляють під матрац, під якими можна безпечно спати. Засоби-репеленти – спеціальні з'єднання хімічних речовин, які відлякують комарів, проте не можуть їх убити. Засіб слід нанести або на шкіру або на одяг. Репеленти можуть бути представлені у вигляді аерозолів і спреїв, кремів, гелів і так далі. Використовувати препарат слід відповідно до інструкції, що до нього додається. Засоби-інсектициди – хімічні препарати для знищення комах. Представлені у вигляді аерозолів. Щоб убити комарів, слід обробляти інсектицидом приміщення, пороги і протимоскітні сітки. Через 30 хвилин після закінчення обробки приміщення повинно бути провітрено. До інсектицидів також додається інструкція по використанню. Існує і медикаментозна профілактика малярії, що припускає використання протималярійних препаратів. Перед тим як застосовувати той чи інший медикамент, необхідно уточнити ступінь стійкості до нього захворювання в конкретній країні.

Слід зазначити, що медикаментозна профілактика малярії не може повністю забезпечити захист від зараження, проте при правильному підборі медикаментів вона істотно знижує ймовірність захворіти, і що не менш важливо, дозволить запобігти подальшому поширенню збудника захворювання.